

KOČEVSKI SLOVENEK

Izhaja vsakega 5., 15. in 25. dne v mesecu; če je na tak dan praznik, dan prej. — Pos. štev. 1.— din.; letna naročnina 30 din., v zamejstvu 60 din. — Poštno-ček. rač. št. 17.785
Oglasi po ceniku. — Izdaja konz. lista, čigar predst. je Karel Škulj, župnik v Dol. vasi pri Ribnici. — Urednik Andrej Struna, Kočevje. — Tiska tiskarna I. Pavliček, Kočevje

29. oktober 1918

Najpomembnejši dan v naši najnovejši zgodovini, na katerega nas veže toliko nepozabnih vtisov iz tistih jesenskih prevratnih dni, ko se je podrla podonavska monarhija in se je slovenski narod osvobodil tisočletnega nemškega gospodstva.

S tem dnem smo Slovenci pretrgali vse stike in zveze z Avstro-Ogrsko ter ustanovili v Ljubljani svojo narodno vlado. Oblast Narodne vlade se je raztezala na vso Kranjsko, Goriško, slovenski del Istre, mesto Trst z okolico ter na Štajersko in Koroško, v kolikor sta bili ti dve deželi del države SHS. Tega dne je prevzela Narodna vlada kot najvišja upravna oblast na slovenskem ozemlju posle bivše deželne vlade v Ljubljani, deželne vlade v Celovcu ter štajerskega namestništva v Gradcu ter namestništva v Trstu pod predsedstvom viteza Pogačnika.

29. Oktobra 1918 je bil rojstni dan Jugoslavije. Ljudje so noreli od veselja in risali meje novi državi. Tedaj smo pričakovali, da bodo tujci spoštovali življenjske pravice slovenskega naroda in mu na podlagi Wilsonovih petnajstih točk dali, kar je bilo njegovega.

V mogočnem manifestacijskem sprevedu in na Kongresnem trgu so Slovenci dajali duška svojim čustvom in mislim. Tu je bilo ob zastopstvu vseh narodnih slojev, organizacij in strank svečano proglašeno osvobojenje slovenskega naroda izpod tisočletnega habsburškega gospodstva. Od tedaj pa do danes je vzrasla že nova slovenska generacija, ki pozna dogodke iz jesenskih dni revolucionarnega 1918 le še iz knjig in šolskih klopi.

Ako se danes še vprašamo, kaj je bilo vzrok dogodkom, ki so nastopili kasneje po dnevih silnega navdušenja in naivnega verovanja v svete obljube, tedaj moramo kloniti glavo in priznati, da so nas dogodki prehiteli. Škodljivo je bilo upanje v pravičnost velesil in sklicevanje na neko pravico.

Slovensko ozemlje meri okoli 25.000 km² in od tega ozemlja ga je v Jugoslaviji le 16.200 km². Nad eno tretjino slovenskega naroda je ostalo izven meja naše države. Samoodločba narodov se pri razmejitvi slovenskega ozemlja ni upoštevala.

Neki nemški publicist je rekel: „Ni ga človeka, ki bi ne zahteval pravice; a pravični jo zahteva za vse, krivični le zase.“

Zaradi zvršitve londonskega pakta smo Slovenci izgubili gospodarsko najvažnejše slovenske kraje in njih zavedno slovensko prebivalstvo, kljub temu, da londonski pakt ob mirovnih pogajanjih ni bil veljaven, ker ni bilo več Avstro-Ogrske, proti kateri je bil sklenjen.

Prav tako smo morali Slovenci prepustiti Avstriji zibelko slovenstva, prastaro, s slovenskim avtohtonim prebivalstvom naseljeno koroško zemljo. Prepustili smo jo Avstriji, proti kateri smo se vedno borili, kakor se je borila antanta.

Mirovne pogodbe so bile za Slovence globoka razočaranja. Zemljepisne karte se delajo vedno za zeleno mizo, ne na bojiščih. To je grenko spoznanje, ki smo si ga po žalostnih dogodkih in raztelesenju naše narodne celote pridobili. Svoje moči ne bi smeli precenjevati, prav tako ne bi smeli

zaupati tujcem, da nam bo to ali ono navrženo. Prevratnim, navdušenja pijanim dnevom so sledila razočaranja, ki so ves slovenski narod močno pretresla.

Ali so nas dogodki, ki so se odigrali po končani svetovni vojni, kaj izpametovali?

Zopet se je začel krvavi obračun v Evropi, zopet so narodi pograbili za puške in si merijo moči na bojiščih, na tistih, na katerih so 11. novembra 1918 razglasili premirje, ki je trajalo pičlih 21 let.

Obkroženi od plamenov druge svetovne vojne kličemo ob tej obletnici: Gospod vojnih trum, obvaruj naš rod, našo zemljo, našo Jugoslavijo od bojne vihre!

E. Boje:

Domovinska ljubezen

(Konec)

Čudno pa je, da se te ljubezni do domovine prav zave šele tisti, ki se je moral za krajši ali daljši čas oddaljiti od nje. Veliki poljski pesnik Adam Miłkiewicz pravi v svojem veledelu „Pantadeusz“, da se zave domovine šele tisti, ki jo je izgubil, in naš Cankar je spoznal in zapel za njim: „Domovina, ti si kakor zdravje...“ Tudi zdravja se zavemo šele, ko nas napade bolezen. Mnogih mož vrednost, slavo in duha je pokazala in potrdila šele smrt, ki je njih življenjsko delo prerodila. Najdražje bitje n. pr. narodno mater, moramo zapustiti, da v osamljenosti začutimo njegovo veličino.

Ko sem pred desetletjem bival nekaj časa na Poljskem, sem opazil, kako hrepeneče so omenjali Poljaki Jugoslavijo, o kateri bi se skoraj moglo z Goethejem reči, da je „dežela, kjer oranže cveto“, česar se je bržčas tudi spomnil naš veliki Krek v znanem govoru na Koroškem, ko je z iztegnjeno roko in s ponosnim izrazom obraza pokazal odločno „na sončni jug“, v „deželo oranž in citron“, kjer da „je naša domovina...“ Tudi Poljakom ni manjkalo krasnih mest, rek in prometnih cest, ni jim manjkalo žitorodne zemlje, nepreglednih ravnin, ki jim najdemo nekaj podobnega komaj v našem Prekmurju, a manjkalo jim je naših zelenih gričkov in gozdov, naših kristalno čistih vod in gorskih jezer, naših kipečih vrhov gor in naših toplih valov morja. Z velikanskim zanimanjem so občudovali bogastvo in naravne krasote naše države, ko sem jim jih skušal predložiti z besedo in sliko, kjer koli sem predaval med njimi in njihov ponos slovanske sorodnosti z nami je pri tem zrasel. Vrnil sem se z velikim domotožjem v duši, ki se je sprostito šele v naši beli Ljubljani, in z neomajnim prepričanjem, da smo res srečni posestniki, ki nam je Bog dal v last domovino na najlepši točki sveta med Alpami in Jadranskim morjem, v smeri toka naše Save.

Če govorimo o narodni zavesti, ni to pretirano narodno doživljanje, ki bi postajalo samo sebi namen in najvišje dobro, tako da bi vzbujalo hkrati sovraštvo do drugega naroda in tujcev in da bi vodilo — po besedah našega Slomška — do novega najhujšega ljudožrstva, ki smo mu priča. Ne! Nam gre za tisto sveto službo in ljubezen do domovine, ki je naša dolžnost in naša narodna vest in ki je utemeljena tudi v krščanstvu. Saj je narod poleg družine najnujnejša življenjska zajednica, izven katere ni polnega notranjega življenja in stvarjanja, brez

katere je človek kakor izkoreninjen Ahasver sirotin in ogoljufan za vse življenje. Zato so na napačni poti tisti, ki te dve osnovni življenjski stanici razdirajo in omalovažujejo ter govore o neki židovski mednarodnosti. Nasprotno, mi moramo bolj in bolj spoznavati svojo domovino, njeno preteklost, naravno lepoto, nje vrednote, narodne ostaline in značilnosti, da bo ta naša ljubezen do domovine v bodoče še večja in da bodo iz tega narodnostnega čustva izvirala ona važna stremljenja in junaška dejanja, ki jih naša domovina potrebuje in ki jih naše potomstvo pričakuje.

Neprestano moramo težiti za tem, da bomo to svoje, četudi navidez malo in nezatno življenje, pa bodisi v mestu ali v zadnjem hribovskem kotičku našega podeželja, posvečali v blagor naše jugoslovanske države „za njen procvit, kulturo in blagostanje“, kakor je naročil v svoji oporoki naš veliki Krek. Treba je, da se povzpemo iz predvojne miselnosti suženjske pohlevnosti, ki nam je bila v tisočletni zgodovini privzgojena v odvisnosti od tujih vladarjev in gospodarjev, in da se vzgojimo v upravičeni ljubezni in zavestnem ponosu do naše lepe skupne domovine, katere polnopravni udje smo postali ob koncu svetovne vojne po razpadu avstrijske monarhije. Le v takem sproščenem ozračju, v narodni in državni svobodi bo mogel zrasti nov samozavesten in delaven rod, ki bo nosilec lepše in trdne narodne bodočnosti.

Trenutno je naša naloga, da potrpiamo, če v tej sodobni svetovni vihri v zatišju ob Jadranskem morju doživimo tudi kak mrzel tuš (v obliki draginje itd.), kako „suho leto“, ko si moramo to in ono odpovedati. Temu gotovo ni kriva naša draga, lepa in ljubljena domovina, ampak časovne razmere, v katerih živimo in ki jih zagrešajo čisto drugi činitelji kot mi mali narodi. Tolaži nas lahko pri tem zavest, da nismo niti storili niti namerjali storiti kake krivice komurkoli in kdajkoli v zgodovini, o čemer so si na jasnem tudi drugi. Misljam, da je čista vest tudi pri odločanju usode naroda velike vrednosti danes. Treba je le vzdržati do zadnjega na mestih in na braniku domovine v teh prehodnih časih.

Krizantema

V moji sobici cvete... Tako lep je njen cvet, da skoro ne morem verjeti, da je to poslednji cvet umirajoče narave, da je to njena labodja pesem. Ne morem verjeti in vendar je res. Le kje je umirajoča zemlja dobila moč v poslednjih trenutkih življenja podariti nam tako lepoto? Saj vse iz nje izvirajoče življenje te dni ugaša, saj ona sama še komaj živi, — krizantema pa je tako krasna, o toliki sili življenja nam govori. Kot biser je, ki ga mati izroči hčeri šele poslednji trenutek, da prav s tem neizmerno poveča njegovo vrednost.

Krizantema... V moji sobici cvete in jaz uživam njeno krasoto z boleščjo v duši. Boli me spoznanje, da je njen cvet dala jesen; boli me spoznanje, da bo v naravi zavladala smrt še preden bo ta cvet odcvetel, — saj vidim kako listje odpada. In: Mar ni prav zato tako krasen njen cvet, da je še bridkejši pogled na umirajoče življenje okrog nje?

Krizantema... V moji sobici cvete in mi s svojo krasoto govori o moči ljubezni umirajoče narave. Saj bi lahko tudi ta cvet prej odcvetel in odcvetel, toda: ali bi ne bili potem jesenski dnevi še težji? Ali ne bi pogled na odpadajoče listje še bolj bolel, ker bi bilo povsod samo umiranje? In: — S čim bi krasil grobove svojih drugih na njih praznik?

Krizantema... V moji sobici cveto in mi govore o ljubezni umirajoče narave, o ljubezni, ki svoje poslednje cvetje poklanja — mrtvim. V tej ljubezni — v ljubezni do mrtvih — je naučen dobila moč, da nam je v teh mrzlih dneh poklonila cvet s toliko življenjsko silo.

Krizantema... V moji sobici cvete in me uči žrtvovanja. S svojo lepoto mi govori o lepoti iz ljubezni izviraajočih del. S svojim življenjem, izviraajočim iz umirajočega življenja, me prosi, naj tudi iz mojega življenja klije cvetje ljubezni do vseh onih, katerih življenja so mi blizu, pa še bolj do vseh onih, katerih življenja so mi bila nekdanj blizu — do onih, katerih praznik obhajamo v mrzlih jesenskih dnevih.

Krizantema... V moji sobici cveto in me vabijo, naj krasim grobove rajnih s cvetjem, ki je prejelo življenje iz ljubezni umirajočega življenja zemlje in še bolj s cvetjem, ki se rodi iz ljubezni v mojem srcu, s cvetjem, ki ne le izvira iz življenja, ampak življenje tudi približuje, ki življenje tudi prinaša vsem onim, ki po njem hrepene, pa brez naše pomoči ne morejo do njega. Vabi me, naj v dneh umiranja z molitvijo in z žrtvami posredujem dušam rajnih, da bodo skoro deležni večnega življenja.

Krizantema... v moji sobici cete...

Krizantema... V mojem srcu cvete cvetje njenega cvetja — molitev za rajne.

Notranji pregled

Trgovinska pogodba med Nemčijo in Jugoslavijo - Nemški tisk: Z Jugoslavijo ni nobenih zapletljajev

V preteklih dneh so bila tudi za obe strani uspešno končana trgovinska pogajanja med Nemčijo in Jugoslavijo, kar je imelo spet ugodne posledice za utrditev dobrih odnosov med obema državama in so bile s tem razpršene razne govorice, ki jih je neprijateljska propaganda trosila okrog tudi po naši deželi. Proti koncu tedna je nemški tisk, govoreč o odnosih z Jugoslavijo, izrecno podčrtal, „da z Jugoslavijo ni nobenih zapletljajev in jih tudi ni treba pričakovati“.

Prehranjevalni urad v Sloveniji

Naša banovina je ustanovila svoj „Prehranjevalni urad“, ki mu predseduje Franc Snaj in ki bo kot samostojna ustanova, podrejena neposredno banu, prevzela nalogo nakupa, shranjevanja in pravilne razdelitve najnujnejših živilskih potrebščin. Naš Prehranjevalni urad bo pri razvoju svojega dela nujnostno razširil svoj delokrog in mu bodo prisojene brez dvoma še druge pristojnosti, če bi se izkazalo potrebno, da bi pri cenah ne zavladata red in disciplina, odnosno, če bi se izkazalo, da potrebuje nad-

zorstvo nad pravilno porazdelitvijo živilskih potrebščin še bolj radikalna sredstva. Vprašanje uvedbe kart za nekatere proizvode in izdelke stopa na obzorje vsega državnega gospodarstva.

Uredbe proti Judom

Zelo zaželjen in koristen korak naprej pri čiščenju našega javnega življenja od raznih kvarnih tujih vplivov je napravila vlada z novimi uredbami, ki so hile v soboto napovedane, in s katerimi bo Judom onemogočeno sodelovati pri mnogih prosvetnih panogah, kot so na primer tisk, kino, gledališče in radio. Na polju svoje duhovne kulture si mora vsak narod rezati svoj lasten duhovni kruh ter mora imeti voljo in sredstva, da se ubrani razkrajevalnih strupov, pa naj prihajajo od koder koli.

Važni izjavi predsednika vlade Cvetkovića in generala Nedića v Skoplju

13. oktobra sta imela predsednik vlade g. Dragiša Cvetković in vojni minister general Nedić ob priliki letalskih prireditvev v Skoplju značilna patrijotična govora, ki sta odjeknila po vsem našem predelu Evrope. V teh sta naglasila, da je južna Srbija prenapojena s krvjo junakov, ki so ustvarjali našo državo in da današnji naš rod ne bi zaostajal za predniki, če bi bilo treba braniti to zemljo. Oba govora sta bila ugodno sprejeta doma in v tujini.

Dr. Korošec v Zagrebu

Posetil je v Zagrebu razne prvake in si ogledal razne ustanove, nato pa se je prosvetni minister in senator dr. Anton Korošec odpeljal iz hotela „Esplanade“ z avtomobilom na hrvaško romarsko pot v Marijo Bistrico. Na kar se je odpeljal skozi Hrvaško Zagorje. Okrog tričetrt na eno je prispel v Varaždinske toplice, kjer je bilo kosilo, ki se ga je udeležilo tudi njegovo spremstvo. Popoldne je obiskal še nekatera mesta v Hrvaškem Zagorju, med drugim tudi Lepoglavo, proti večeru pa se je vrnil v Zagreb, od kjer je odpotoval v Belgrad.

Besarabski Nemci skozi Jugoslavijo

Vsak dan pride pred taborišče besarabskih Nemcev 4—5 vlakov. Skozi Zagreb je doslej šlo 70 vlakov s 56.000 besarabskimi Nemci. Po mnenju merodajnih krogov bodo čez tri tedne že vsi besarabski Nemci naseljeni v svojih novih domovih v Nemčiji. V tem času bo potovalo skozi Zagreb še 60.000 Nemcev, tako da bo skupno število znašalo 120.000. Vsi Nemci bodo naseljeni blizu meje, in sicer en del na Poljskem, drugi del pa v suetskkih pokrajinah. Izseljencem posvečajo veliko skrb.

Plačajte naročnino!

Ali je zatoženka poznala sežgani Anko Zbačnikovo in Nežo Rusovko? — Obe je poznala.

Ti dve ženski sta umrli obe spokorjeni, sta jetnico ovadili, češ, da se je tudi ona pečala s čarovništvom. Ali je temu tako ali ne? — To ni res in se ji nikdar ne more dokazati.

Kaj je imela zatoženka opraviti pred tremi leti po sv. Jerneju, ko je bila ob enajstih ponoči pri sv. Marijeti v polju s svojo hčerko, Martin Dihurjevo ženo, tudi Šobarjevo imenovano, in s svojim leto starim otrokom? — To ni res, ona je bila tisti čas doma.

Če ni res, da so jo njen mož Gašper Kerznič, njen zet Martin Dihur in pa Andrej Divjak, ki so vsi trije šli od prigoriškega župana, dobili ob tem času s hčerjo in otrokom vred v prosu, kjer sta se vedli prav po čarovniško? — Lahko takoj pri-seže, da temu ni tako.

Če ni res, da je njen brat obe ogovoril ter jima rekel: „Ve, čarovnici, kaj delata tukaj ob tem času? Zakaj mi tudi nedolžno dete zapeljujeta?“ — Zatoženka oboje trdno taji. Vsa soseska ve, da se potem celo leto nista mogli med seboj trpeti, ali tudi to ni res? — To ni res, mož in zet sta bila tako pijana, da nista vedela, kaj sta govorila.

Ker je jetnica vse tajila, je bila odpeljana zopet v ječo. Izpraševanje pa se bo nadaljevalo.

Poročajo

Koprivnik. Ponesrečil se je na lovu dne 23. oktobra z lovsko puško in umrl g. Prinčič Drago, poštar iz Nemške Loke in posestnik v Koprivniku. Pogreb se je vršil ob veliki udeležbi kočevskih Slovencev 25. oktobra popoldne v Koprivniku. Rodbini naše sožalje!

Velike Lašče. Dela pri stavbi, v kateri bo nameščeno skladišče za žito v svrhu prehranjevanja prebivalstva vsega kočevskega okraja, vidno napredujejo. V skladišču, ki se nahaja v neposredni bližini velikolaške železniške postaje, bo prostora za petdeset vagonov žita. — V torek 22. t. m. se je pri nas na vrtu gostilne „Vatikan“ zopet vršil plemenski sejem za bive sivorjave alpske pasme. Prignanih je bilo preko petdeset plemenjakov. Semenj so posetili kupci izključno iz naše slovenske banovine. Vsako žival je komisija pod predsedstvom zastopnika banovine g. ing. Oblaka natančno pregledala in ocenila. Cene so bile sorazmerno še kar zadovoljive. Plemenjake so s pomočjo banovinske podpore pokupili posamezni živinorejci za svoje živinorejske zadruga in občine.

Dvorska vas. V neposredni bližini naše vasi se nahaja samotno naselje Podkraj. Tukaj prebiva na svojem obširnem posestvu star, ovčovel posestnik Matevž Žužek, ki slovi kot premožen mož in je znan kot vesel šegav človek. Njegova domačija je bila v noči od 12. na 13. t. m. pozorišče drznega roparskega napada. Okoli 11. ure ponoči so vdrli v njegovo hišo štirje maskirani razbojnik, od katerih sta dva stala na večnem pragu kot straža, dva pa sta z nabitimi samokresi v rokah zahtevala od gospodarja šest tisočakov. Prestrašeni Žužek jima je izročil denarnico vsebujočo šestdeset dinarjev, izgovarjaje se, da nima več denarja pri hiši. Žužkova tudi že postarna sorodnica, ki mu gospodinji, je začela obupno klicati na pomoč, na kar so roparji pobegnili. Velikolaški orožniki so prijeli nekaj domačinov, ki pa odločno zani-kajo svojo udeležbo pri ropu.

Livold. Pri nas se je začelo pod vodstvom našega dobrega šolskega upravitelja g. I. Knola prosvetno delo. Začeli smo s predavanjem o zgodovini našega naroda. Predavala je gđ. Majda Peterlinova, akademičarka-domačinka. Predavanje so spremljale lepe slike skioptikona. Ker imamo električno luč, bo skioptikon prišel še večkrat do veljave. Udeležba je bila prav dobra.

Rakitnica. V nedeljo smo pokopali gosp. Franceta Omerzo. Umrl je po kratki bolezn. Pogreba se je udeležilo posebno veliko moških iz župnije in okolice. V dokaz, kako je bil priljubljen. Pred nekaj dnevi je še kopal svoji sosedi grob in prvi za njo je moral on. Blag mu spomin! Žalujemo ostalim naše iskreno sožalje!

Ravno isti dan prideta pred sodnijo Martin Dihur in Andrej Divjak. Po dolgem izpraševanju pa nista hotela ničesar povedati in sta se izgovarjala s pijanostjo. Ravno tako prigoriški župan Peter Bojec. Tudi zatoženka je vedno tajila kakor poprej.

Četrty dan tega meseca so zatoženko dalje izpraševali. Mislila je, da bo s strašnimi prisegami utajila vse ovadbe, zato se je storila ta začasna obsodba:

Začasna obsodba: Ker je zoper Lucijo Kerzničevko dovolj dokazov, ki jih pa noče priznati, naj se posadi na navadno klop za čarovnice in potem nadalje izprašuje.

Še isti dan se je ta začasna obsodba izvršila in omenjena hudodelka je priznala po trpinčenju, ki je trajalo 22 ur, naslednje:

Če so resnične obtožbe in če prizna tudi ovadbe, da je tisti čas nabirala proso na njivi? — Da bi bila proso nabirala, zatoženka taji, obtožbe pa so resnične.

Od koga se je naučila čarati? Kje in kdaj se je tega lotila? — Neža Rusovka jo je zapeljala pred tremi leti. Ko je šla namreč iz Dolenje vasi domov, jo je tista Rusovka srečala ter jo povabila na pojedino. In ko je v to privolila, jo je namazala po navadnih krajih z nekim mazilom in nato sta zleteli obe kvišku.

Kje se pravzaprav največkrat shajajo? — Na križpotih in na gori Kleku, kjer se jih je največ zbiralo.

† Dekan Anton Skubic:

17

Zgodovina ribniške župnije — pravda kmetov

Osmi dan meseca maja je bila hudodelka zopet poklicana pred krvavo sodbo. Ko so ji prebrali od besede do besede vse, kar je bila doslej priznala in povedala, je spoznala vse za resnico in zopet potrdila, in sicer vse, kar je zadevalo njo in zatožene soudeležnike.

Potem se je začela krvava pravda zoper Lucijo Kerzničevko, 3. meseca maja leta 1701. Poprej omenjeni gospodje prisedniki so bili zopet pričujoči in pravda se je vršila takole:

Kako je zatoženki ime, kje je rojena in kje biva? — Njeno krstno ime in priimek je Lucija Kerzničevka, rojena pa je in stanuje v Nemški vasi.

Koliko je stara? — Okoli 60 let.

Kdo so bili njeni starši in kako jim je bilo ime? — Martin Kerznič in njegova žena Marina, ki sta že oba mrtva. Njen mož pa se zove Gašper, tudi Kerznič.

Ali je omožena in ali ima kaj otrok? — Ravno s tem Gašperjem Kerzničem, tudi ima še žive otroke.

Če je jetnici znano, zakaj jo je sodnija zaprla? — Ne ve, zakaj.

Stara cerkev. Naše delo za krščansko izobrazbo slovenskega prebivalstva v območju prosvetnega društva očitno nekaterim ne ugaja, če tudi trdijo, da so narodno navdušeni za vsak slovenski pokret. Človek, ki je bil očitno do sedaj na boljšem in je hotel veljati za nekakega predstavnika slovenskega delovanja, na razne načine kaže, kako mu je neljub naš odločno krščanski pokret. Nagovarja posamezna dekleta naj se vzdržijo dela v našem novo ustanovljenem prosvetnem društvu. Toda mi na take in podobne intrige odgovarjamo še z večjim navdušenjem in agilnostjo za naše delo v slovensko katoliškem duhu.

Mala gora. Prosvetno gibanje v Stari cerkvi je dvignilo tudi nas. Že se je organizirala naša mladina v lastnem odseku. Če bomo tako krepko držali kot smo začeli, uspehi ne bodo izostali. — Moko, ki jo je te dni razdelila ubožnim družinam Slovenska Straža, smo tudi mi dobili. Za vsak dinar, ki se pridobi po znižani ceni, smo hvaležni Slovenski Straži na Kočevskem.

Glažuta. Priznati moramo gospodu knezu Auerspergu, da se trudi, kako bi ustregel ljudem in pregnal divje svinje, ki toliko škode naredijo po naših njivah. Pred dnevi je dvignil spet velik lov na to nadlogo. Šel je na lov tudi sam in gospod prine, šlo je tudi veliko delavstva. Žal, da ni bilo zaželjenega uspeha. Lovci trdijo, da se bo moglo to zver zaseči šele ko pade sneg.

Kočevska Reka. Od tu je odšlo veliko število mlajših moških, dobili so novo zaposlitev na jugu, največ v Zemunu. Nekateri pa se že vračajo. Bili so le malo časa v poslu.

Novice

Slovensko katoliško prosvetno društvo v Kočevju priredi v počastitev praznika Kristusa Kralja v nedeljo dne 27. oktobra ob 17. uri v dvorani ljudske šole v Kočevju akademijo, na katero vse prijatelje vladno vabi. — Prejšnjo nedeljo je bil tudi občni zbor društva, na katerem je bil izvoljen za predsednika ing. Vivod.

Občni zbor Katoliškega Prosvetnega društva v Kočevju se je vršil v nedeljo 20. oktobra ob 11. uri dopoldne v dvorani ljudske šole. Poleg velikega števila članstva sta počastila občni zbor g. sreski načelnik dr. Bratina in g. dekan Flajnik. Občni zbor je vodil predsednik g. dr. P. Eržen. Iz poročil odbornikov je bilo razvidno, da je društvo tudi v preteklem poslovnem letu živahno delovalo, čeprav se je moralo boriti s premnogimi težavami. Predvsem manjka društvu lastni dom, kjer bi se moglo prosvetno delo popolnoma razmahniti. Odbor je za svoje požrtvovalno delo prejel razrešnico s pohvalo. Na predlog dosejanega odbora je bil izvoljen naslednji novi odbor: predsednik g. ing. Vivod August, podpredsednik g. Blenkuš Alojzij, šolski upravitelj, tajnica gđ. Dobovšek Bogomira, ostali odborniki: gg. Rehberger Kata, Vodušek Dolfe, Kužnik Franc, Pregelj Iva, Kuntara Vilko, Kobola Matija. V razsodišče so bili izvoljeni: gg. Peterlin Angela, učiteljica in soproga šolskega nadzornika, Hren Jernej, strojnik, in Struna Andrej, posestnik. Za pregledovalce računov so bili izvoljeni: gg. Kovač Franc, šef ekspoziture hranilnice dravske banovine, Vetrovec Vaclav, nadpaznik, in Muhič

P.

Slava škofu Slomšku

(Konec)

Saj je bil škof tudi sv. Sava, Strossmayer in vendar jim nikdo ne odreka spoštovanja, zakaj bi morali biti ravno mi Slovenci tako zagrizeni.

Zagrizeni so nekateri samo zato, ker škofa Slomška ne poznajo in nočejo poznati. Ko bi n. pr. brali njegove besede: „Vođe velike tečejo skozi Rusijo, Poljsko, Češko in skozi druge slovenske dežele, vsaka se razliva po drugem kraju, vendar se vse skupaj snidejo v globočini Črnega morja.“

Sestre so si v naši soseski Sava, Drava in Savinja, ena teče skozi Kranjsko, druga skozi Koroško, tretja skozi Štajersko deželo, daleč ena od druge ostanejo pa vendar se prijazno skupaj snidejo in v morje svoje zlahte stekajo.

Janez. Občni zbor je zaključil novoizvoljeni predsednik g. ing. Vivod z zahvalo prejšnjemu odboru, predvsem požrtvovalnemu predsedniku g. dr. P. Erženu in podpredsedniku g. nadgometru F. Schiffrerju.

Duhovno berilo

V okrožnici z dne 11. decembra 1925 je sv. oče Pij XI. zapovedal, da se zadnjo nedeljo v oktobru praznuje praznik Kristusa Kralja.

1. Kristus je naš kralj. V apostolski veri molimo: „Verujem . . . v Jezusa Kristusa, Sina njegovega edinega, Gospoda našega.“ Jezus Kristus je torej edini Sin božji, Bog in človek skupaj in naš Gospod. Zato so mu podložni vsi angeli in ljudje, on je Kralj kraljev in Gospod vseh gospodov.

Nad ljudmi pa je še Gospod radi tega, ker nas je s svojo krvjo odrešil. Kar si kupimo z denarjem, je naše. Kar je Kristus kupil s svojo krvjo, je brez dvoma njegovo.

2. Kristus pa tudi izvršuje nad nami svojo kraljevsko oblast. a) Kralj daje s svojim podpisom veljavnost zakonom. Kristus je potrdil zakone, ki jih je nekoč izraelski narod sprejel ob gori Sinaj. „Če hočeš priti v življenje, spolnuj zapovedi.“ Niti ene ne izvzame, vse potrdi in izpolni.

b) Kralj je najvišji sodnik, ki sodi svoje podložne po danih postavah. Tudi Kristus sodi. Tu po naši vesti, ki nas hvali, ako smo zapoved izpolnili, pa tudi ostro graja, ako je nismo. Ko pa človek umrje, sledi še druga sodba — posebna sodba. Da bo pa ves svet prepričan, da je Kristus pravičen sodnik, ki dobro plačuje in hudo kaznuje, bo pa še ob koncu sveta prišel v oblakih neba soditi žive in mrtve. „Hudobni pojdejo v večno trpljenje, pravični pa v večno življenje.“ (MT 25.46.)

3. Kristusa moramo vsi priznati za kralja. Nikdo ni izvzet. „Kralja, kateremu vsi živi, pridite, molimo!“ moli sv. Cerkev. Poedinci, družine, države, narodi vseh časov, vseh krajev, vseh ver, vsi so njegovi, ker je za vse prelil svojo kri. Nekaterim je zapisal svojo postavo samo v srce, te bo sodil po tej postavi. Za druge pa jo je še razglasil, ker vedo več, bodo še bolj natančno sojeni. Kakor drži sedaj v tem življenju svojo vsemogočno roko nad celim stvarstvom, prav tako jo bo držal nekoč nad nami v večnosti: nad enim bo počivala njegova ljubezen, nad drugimi njegova jeza.

Priznajmo vsi Kristusa za svojega Kralja! To zahteva pravičnost, to zahteva od nas zdrava pamet! Kako mirno je srce, v katerem kraljuje Kristus, ne pa strast. Kako srečne so družine, ki so vatolile Kristusa za svojega kralja. Kako lep mir bi vladal med narodi, kjer bi Kristus vladal.

Iz dna svoje duše molimo v nedeljo in vsak dan: „Pridi k nam Tvoje kraljestvo! Tvoji smo gospod, Tvoji hočemo biti.“

Kaj si storil za „Kočevskega Slovenca“?

Ali si že uredil letošnjo naročnino, ga širši in priporočaš svojim sosedom in prijateljem. Tvoje glasilo je, rojak, in svojo narodno zavestnost najlepše dokažeš z zvestobo glasniku slovenske družine!

O, ko bi vendar tem potokom mi enaki postali. Slovenec je Kranjc, Korošec kakor Štajerc, bratje smo eden drugemu!!! O srečni čas, kateri prideš, da bo v jeziku slovenstva ena hiša, eno slovenstvo, en govor . . . Ako že nočeš gledati v škofu Slomšku svetega moža, glej v njem velikega rodoljuba, narodnega voditelja in vzgojitelja!

Hvaležni smo g. dr. Korošču, da je kot prosvetni minister povedal, kaj pomeni ime škofa Slomška v naši prosveti. Slava škofu Slomšku, slava pa tudi dr. Korošču!

Naša dolžnost pa je, da se bo smrtni dan 24. septembra odzidal naprej res praznoval tako, kakor to zasluži veliki Slomšek. Kaj storiti?

1. V srbskih učilnicah vise podobe sv. Save. Pri nas naj bi visele podobe škofa Slomška, da bi jih učeča mladina imela vedno pred očmi!

2. Šolska mladina, pa tudi učitelji in profesorji naj bi pridno študirali spise škofa Slomška iz nalašč v ta namen sestavljene čitanke!

Statistika

11

Katastrska (davčna) občina in kraj	Pr. 1931	Župnija	Ljudska šola
10. Občina Velike Lašče II.			
Površina: 12.092 ha 71 a 25 m ² — 6100 preb.			
Sveti Gregor . . .	565		
Andol	26	Sveti Gregor	Sveti Gregor
Brlog	17	Velike Lašče	Karlovljica
Črnc	62	Sveti Gregor	Sveti Gregor
Črni potok . . .	52	Velike Lašče	Karlovljica
Grebenje	20	Sveti Gregor	Sveti Gregor
Junče	16	"	"
Kotel	22	"	Karlovljica
Krnče	25	"	Sveti Gregor
Levstiki	24	"	"
Marolci	57	"	"
Novi pot	30	"	Karlovljica
Perovo	30	"	"
Pugled	24	"	"
Sveti Gregor . .	82	"	Sveti Gregor
Vintarji	33	"	Karlovljica
Zadniki	45	"	Sveti Gregor
Turjak	1094		
Cetež	38	Turjak	Turjak
Gradež	102	Škočjan	Škočjan
Laporje	57	"	Turjak
Male Lašče . . .	211	Velike Lašče	Velike Lašče
Mali Ločnik . . .	99	Škočjan	Škočjan
Prazniki	28	"	Turjak
Rašica	246	Velike Lašče	Velike Lašče
Šloka gora . . .	31	Škočjan	Škočjan
Ščurki	25	Turjak	Turjak
Turjak, trg . . .	213	"	"
Veliki Ločnik . .	44	Škočjan	Škočjan
Ulaka	588		
Adamovo	55	Velike Lašče	Velike Lašče
Brankovo	51	"	"
Grm	17	"	"
Hlebče	30	"	"
Hrustovo	42	"	"
Jekičevo	24	"	"
Kaplanovo	43	"	Karlovljica
Kukmaka	17	"	Velike Lašče
Logarje	40	"	Karlovljica
Opalkovo	55	"	Velike Lašče
Podsmreka . . .	22	"	"
Podulaka	34	"	"
Polzelo	16	"	Karlovljica
Prhajevo	29	"	Velike Lašče
Pušče	20	"	"
Stope	41	"	"
Ulaka	52	"	"
Velike Lašče . .	701		
Spodnje Retje . .	40	"	"
Srobotnik	56	"	"
Strmec	39	"	"
Velike Lašče, trg	537	"	"
Zgornje Retje . .	29	"	"

(Dalje prihodnjik.)

Zunanji pregled

Glavna oznaka zunanjepolitičnih dogodkov na vojaškem področju je višek, ki so ga nemški letalski napadi na London dosegli ter povečana delavnost na področju pomorske vojne, na političnem področju pa velika razgibanost na jugovzhodu Evrope kakor tudi povečanje napetih zapletljajev na tihomorskem prostoru.

Jugovzhodna Evropa

Novi dogodki, ki so nastali na jugovzhodu Evrope v zvezi s korakanjem nemških čet v Romunijo, so v tesni zvezi — to so nemški in italijanski listi sedaj razodeli — z velikim italijansko-nemškim načrtom, da zgrabita angleške postojanke v Egiptu z dveh strani, in sicer iz Libije, kjer že stoji italijanska armada, in iz Palestine, kamor želi priti oborožena sila Nemčije in Italije skozi

3. Smrtni dan škofa Slomška, 24. septembra naj se obhaja kar najslavesnejše. Ni dovolj, da ta dan ni šole, ali da gre šolska mladina samo v cerkev, ali morda priredi malo proslavo. Pokažimo mladini Slomška v vsej negovi veličini!

4. Posnemajmo Slomška zlasti v njegovi ljubezni do petja! Petje lepih slovenskih pesmi naj bi se povsod kar najprijednejše gojilo, zlasti pa še pri nas na Kočevskem! Slep je, kdor ne pozna velikega vpliva, ki ga ima petje na ljudstvo. Kako dobro je to umel Slomšek, ko je sam sestavljal prelepe zdravice in druge pesmi, da je na ta način izpodrinil slabo petje in slabe pesmi. Le poslušajmo ga: „Lep božji dar je čedno vbrana pesem, in moder pesnik, ki prave pesni snuje, on je v resnici božji mož, svojega rodu velik dobrotnik.“ S temi besedami je dal veliki škof najlepše spričevalo samemu sebi! Bil je božji mož, svojega rodu velik dobrotnik. Zato slava škofu Slomšku, slava pa tudi vsem, ki hodijo in bodo hodili po njegovih stopinjah!

Vozni red: Ljubljana—Grosuplje—Kočevje (velja od 19. oktobra 1940)

	7:50	13:36	18:50	—	od	Ljubljana	do	8:36	15:01	20:21	22:30			
	8:34	14:15	19:29	22	do	Grosuplje	od	8:02	14:27	19:46	21:55			
	P	P	P	km	Postaje			P	P	P tov. 1	izl. 2			
	8:45	14:29	19:43	—	od	Grosuplje	do	7:46	14:05	19:20	21:43			
	8:58	14:41	19:57	7		Predolje		7:24	13:52	19:08	21:31			
	9:07	14:49	20:06	11		Čušperk		7:26	13:44	19:01	21:24			
	9:21	15:02	20:20	18		Dobrepolje		7:13	13:31	18:48	21:13			
	9:33	15:14	20:32	25		Velike Lašče		7:02	13:20	18:37	21:03			
	9:51	15:32	20:50	33		Ortnek		6:40	13:04	18:21	20:48			
	9:58	15:39	20:57	36		Žlebič-Sodražica		6:30	12:54	18:12	20:37			
	10:06	15:47	21:05	40		Ribnica		6:22	12:46	18:05	20:29			
	10:14	15:55	21:13	46		Lipovec		6:13	12:37	17:56	20:20			
	10:25	16:05	21:24	52		Stara cerkev		6:02	12:26	17:45	20:09			
	10:30	16:10	21:29	55	do	Kočevje	od	5:55	12:20	17:40	20:02			
	8:37	12:18	14:21	17:44	19:38	76	od	Grosuplje	do	7:59	14:19	17:26	19:36	21:47
	10:07	14:00	15:54	19:14	21:07		do	Novo mesto	od	6:20	12:47	15:56	18:00	20:22
km	Ljubljana		od	5:40	7:05	8:00	11:50	14:36	15:40	19:15	23:30			
43	Otoče (Brezje)		do	6:59	8:25	9:22	13:05	15:35	16:57	20:46	0:47			
	Otoče (Brezje)		od	6:15		11:03	14:53	16:43	19:17	19:55	20:33			
	Ljubljana		do	7:22		12:15	16:06	17:51	20:33	21:16	21:50			

¹ ob delavnikih — ² ob nedeljah in praznikih.

južnovzhodno Evropo. Izvedba napadalnega načrta na angleško moč v Egiptu ter odstranitev angleške moči iz Sredozemlja, nalaga Nemčiji in Italiji, da poprej spravita pod svoje nadzorstvo vse sredozemske obale južnovzhodnih držav, da jih ne bi mogla Anglija uporabljati kot zavetišče ali oporišče. V glavnem gre tukaj za Grčijo in Turčijo, ki bosta pozvani, da se Angliji odpovesta. Če bo diplomatično prigovarjanje zadostovalo, večjih zapletljajev ne bo, če pa bi morala nastopiti sila, znajo priti hujši razvoji. Za ta primer naj bi služilo tudi oporišče, ki ga je Nemčija sedaj dobila za svojo vojsko v Romuniji ter italijanske sile v Albaniji in armade, ki jih je Mussolini one dni pregledal v dolini reke Pađa in v Julijski Krajini. Zaenkrat odločitev, kako se bosta Grčija in Turčija odločili, še ni padla. Soodločevala bo pri tem tudi Bolgarija. Listi so pisali, da bo odločitev Turčije in Grčije odvisna od stališča, ki ga bo zavzela Sovjetska Rusija. Toda, če na Sovjete čakata, sta se zmotili, kajti vse tako kaže, da bodo Sovjeti, ki razumejo, da je za nje najbolje, ako ostanejo še naprej „nevtralni“, lepo vztrajali v sodelovanju z Nemčijo in Italijo ter skušali le od Turčije dobiti kakšen kos, ako bi prišla v zadrego, kakor so to lepo izpeljali pri Poljski.

Trenutno bi se položaj na jugovzhodu dal opisati kot mirnega, toda, ako bi Turčija in Grčija pokazali voljo, da nudita kakšno pomoč Angliji, bi velesili osišča to preprečili z orožjem v roki. Postojanke v Romuniji, na Črnem morju in v Albaniji so za to pripravljene.

Franciji ponujajo mir

Nemčija in Italija ponujata Franciji mir pod pogojem odstopitve Alzacije, Lorene, Nice, polovice Tunizije, severnega Maroka in Indokine. Afriške kolonije naj bi bile pod skupno upravo, vojno francosko brodoge pa na razpolago za boj proti Angliji. Maršal Petain je pogoje odklonil, Laval pa jih zagovarja. Laval je bil zato sprejet pri vodji Nemčije v Parizu, nato pa še Petain.

Sestanek Hitlerja in generala Franca na Pirinejih

Da se sestane z generalisimom Francom, se je voditelj Hitler v sredo popoldne pripeljal s posebnim vlakom na francosko-špansko mejo. Kmalu nato je prispel tudi vlak s Francom. Hitler je poleg proge čakal na prihod šefa španske države in je pristrčno pozdravil Franca, ko je ta stopil iz vlaka v spremstvu zunanjskega ministra Serrana Sunerja. Franco je nato predstavil Hitlerju osebnosti svojega spremstva, med njimi tudi šefa svojega vojaškega kabineta generala Moscarda. Franco se je nato pozdravil z osebnostmi iz Hitlerjevega spremstva, z zunanjim ministrom Ribbentropom, vrhovnim poveljnikom maršalom Brauchitschem, šefom nemškega vrhovnega poveljstva maršalom Keitelom in državnim podtajnikom Gausom. Hitler je nato v spremstvu generalisima Franca obhodil častno četo ob progi. Potem je Franco spremil Hitlerja do svojega vagona, kjer so se takoj začeli razgovori.

Razgovori so potekali v duhu pristrčnosti in tovariške zvestobe med dvema narodoma. Razgovorom sta prisostvovala tudi oba zunanjsa ministra Ribbentrop in Suner.

Namere Italije in Nemčije

Velesili osišča imata pred očmi, tako trdijo v poučenih krogih, da z dveh strani pritisneta na angleške postojanke v Sredozemlju. Pri tem je bilo vzeto v ozir tudi sodelovanje Francije in Španije. Sodelovanje Francije na ta način, da bi Francija dala na razpolago svoje vojne brodoge ter svoja pomorska in letalska oporišča v Afriki, sodelovanje Španije na ta način, da bi velesilama osišč nudila svoja pomorska oporišča na južni obali Španije ter v španskem Maroku. Nemčija in Italija upata, da bi bilo na ta način mogoče zavzeti angleško trdnjavo Gibraltar in zapreti angleško vojno brodoge v Sredozemsko morje, nakar bi sledil skupni nemško-italijanski napad na Egipt in Suez.

Ponesrečil se je na lovu dne 24. oktobra 1940 in bil pokopan dne 25. t. m. v Koprivniku gospod

Drago Prinčič

poštar in posestnik

Kot narodni delavec je oral ledino v Koprivniku in njegovi okolici, zato mu blag spomin!

Kočevski Slovenec.

Za kratek čas

Žabe je jedel

Pred več leti sem se vozil nekega popoldne iz sosednjega mesta domov, pa sva se med potjo pogovarjala z voznikom med drugim tudi o postnih jedeh, ker je bilo ravno v 40 dnevem postu. Pa sva govorila tudi o žabah. „Kaj, da žabe,“ mi pravi, „jaz jih ne bi jedel za ves svet, rajši bi umrl.“ Pa sem si mislil: „Pa jih boš jedel!“ Ko prideva domov, prinese služkinja pohane žabe s solato na mizo. „O,“ pravi voznik, „kaj imate že piščeta! Kje ste jih pa dobili, saj jih še nimajo nikjer?“ „Veste kaj,“ mu odgovorim, „v župnišču se marsikaj dobi, česar drugod še nimajo.“ Pa sva jih jedla. Pa se je možu čudno zdelo, da imajo piščeta tako drobne koščice in pripomni, da so gotovo še prav majhena. Ko sva pojedla, ga vprašam, če ve, kaj sva jedla. „Piščeta, kaj družega,“ mi odgovori. Na to pa pravim: „Lega, lega, lega, žabe ste jedli.“ Mož me debelo gleda pa pravi: „Makar, dobre so bile, pa če bi bil vedel, pa jih ne bi bil jedel.“ Š.

Slovenski pregovori o „žlici“

Blaženo je mnogo ročic (delavcev), a prokleta mnogo žlic (jedcev).

Bolja je žlica medu kakor lopata blata.

Bolja je žlica zelja v miru kakor pečenka v prepiru.

Bolja je žlica soka v miru kakor polna miza jedi v prepiru.

Kar ubogemu daš, to ti na žlici priraste.

Pita ga s prazno žlico.

Rad bi me v žlici vode utopil.

Še žlice se sporeko v žličnjaku, pa se ne bi ljudje v hiši.

Še žlice včasih zaropotajo v žličniku, če veter potegne.

Še žlice v žličniku se zrekljajo, pa ne bi prišli navzkriž ljudje v hiši.

Z velnico se posojuje, z žlico pa vrsčuje.

Žlice ne boš iz cele goli delal. Šašelj.

Orehe, suhe gobe, kumino, kuhano maslo, laneno seme

kupuje

Jos. Jagodič, Celje

Gubčeva ulica

Prodaja: železnino, kuhinjsko posodo in špicerijo

Nakup vagonovskih pošiljk koroze, pšenice in moke

ugodno izvrši tvrdka

Bregar & Krek

Ljubljana, Miklošičeva c. št. 19

Tvrdka dobavlja blago naravnost od proizvajalca.

Vse informacije brezplačno.